

*Порівняння міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку
щодо оцінки запасів*

Ознака	П(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
Оцінка запасів на дату	Первинна вартість або чиста реалізаційна вартість (найменша з двох оцінок)	Чиста вартість реалізації
Оцінка запасів при надходженні	<i>Собівартість формується з таких витрат:</i>	
	1) при придбанні у постачальника: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються; ТЗВ, інші витрати; 2) при виготовленні власними силами: витрати, що утворюють виробничу собівартість, визначену за П(С)БО 16 «Витрати»; 3) при внесенні до статутного капіталу: справедлива вартість, погоджена із засновниками підприємства з урахуванням витрат, що включаються до первісної вартості запасів, придбаних у постачальника; 4) при безоплатному отриманні: справедлива вартість; 5) при отриманні в результаті обміну на подібні активи: балансова вартість переданих запасів; 6) при отриманні в результаті обміну на неподібні активи: справедлива вартість отриманих запасів	1) витрати на придбання: ціна придбання; мита та інші податки; витрати на транспортування; вартість робіт з навантаження та розвантаження, інші витрати; 2) витрати на переробку: витрати, безпосередньо пов'язані з одиницею виробництва; 3) інші витрати, якщо вони були понесені при доставці до їх теперішнього місця розпакування та приведення до теперішнього стану
Оцінка запасів при вибутті	Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО), ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість, нормативні затрати, ціни продажів.	Метод конкретної ідентифікації, середньозважена собівартість, ФІФО, метод роздрібних цін, нормативні витрати.

Джерело: узагальнено автором на основі положень П(с)БО 9 та МСБО 2 [1, 2].

Таким чином, між П(с)БО 9 та МСБО 2 є низка спільних положень, що пов'язано з поступовою адаптацією вітчизняного законодавства до норм міжнародних актів. Однак, в аспекті оцінки запасів є вагомі відмінності, які можна пояснити тим, що МСБО має більш рекомендаційний характер і не враховує вітчизняних особливостей бухгалтерського обліку. Отже, для того, щоб покращити співпрацю із закордонними партнерами, потрібно гармонізувати зазначені нормативні документи, проте необхідною умовою є дослідження економічних і соціальних наслідків від такого уточнення норм національних стандартів бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел: 1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»: затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01 січня 2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text. 2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. наказом М-ва фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.

УДК 657.37:004

Ю. К. Личкун, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: **О. І. Волот**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ЗВІТНОСТІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Ключові слова: електронні звіти, переваги електронної звітності, недоліки електронної звітності.

У наш час досить популярним стало подання електронної звітності, але наскільки це зручно? Нові інформаційні технології та передові системи зв'язку відкривають широкі можливості раціоналізації не тільки роботи органів ДПС, але й всієї системи взаємовідносин платників податків з державою. На сьогодні вже звичайною практикою стало подання податкових декларацій і звітності в електронній формі. Доцільність впровадження електронної звітності, її позитивні і нега-

тивні сторони висвітлювали багато вітчизняних науковців, до яких, зокрема, належать: Ф. Ф. Бутинець, Л. М. Очеретько, А. С. Козицький [1], О. С. Петров, М. М. Самоздра [2] та інші.

Складання звітності підприємств є завершальним етапом облікового циклу підприємства, яка має відповідати вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3], а також НСПБО та іншим нормативно-правовим актам, що регламентують питання формування звітності підприємства. В Україні з метою спрощення процедури подання і подальшої обробки звітності було запроваджено електронну звітність [4].

Зараз органи державних податкових служб, щоб іти одночасно з часом, запроваджують подання електронної звітності. Хочеться відзначити, що подання електронних звітів має як багато переваг, так і недоліків, які наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Переваги та недоліки подання електронних звітів

Переваги	Недоліки
Звітність, яка надіслана до державних органів електронною поштою, не потребує дублювання на паперових носіях	Витрати на придбання та обслуговування комп'ютерних програм складання електронної звітності та на придбання належної обчислювальної техніки
Економія коштів на придбання бланків	Несправність програми для подання звітів
Економія робочого часу платників податків	Погане підключення до мережі Інтернет
Уникнення втрат часу на черги при поданні звітності	Подання звіту в останній день може відобразитися як несвоєчасне подання
Оперативне відстеження змін до форм звітності	Неузгодженість та недосконалість законодавства щодо електронного документообігу

Джерело: складено автором на основі [5].

Отже, основною метою податкової служби України є подання звітності в електронному вигляді – це той напрям, у якому рухаються державні податкові служби різних країн світу. І цей напрям потрібно постійно вдосконалювати. У табл. 2 наведено опис досвіду впровадження систем електронної звітності країнами близького і дальнього зарубіжжя.

Таблиця 2

Світовий досвід подання електронних звітів

Країни	Впровадження технологій
Бельгія	У кінці 1990-х почався розвиток електронного уряду, а поряд з цим і подання звітності в електронному вигляді.
Данія	У 2001 році затверджена Програма формування Електронного Уряду на 2002-2007 роки.
Канада	Ще в 1994 р. урядом країни був випущений «Проект надання послуг державними органами за допомогою інформаційних технологій».
Ірландія	Ірландія в 1997 році почала вводити «самообслуговування по Інтернету», а у 2000 році була впроваджена система РОС.
Люксембург	Із набранням чинності податкової реформи 2001-2002 років Люксембург став однією із перших країн Європи, в якій сплачують податки через Інтернет.
Словенія	Словенія впровадила систему електронної звітності у 2003 році, що порівняно з вищепереліченими країнами досить пізно.
Словаччина	Система електронної звітності у Словацькій податковій адміністрації була впроваджена у практику в 2005 році.
Франція	Протягом 1998 року для підприємців було впроваджено електронне подання і відкрито більше 50 комерційних сайтів.
Естонія	У 1998 році уряд Естонії почав впроваджувати електронне декларування.
Узбекистан	Система подання електронної звітності в Узбекистані розроблялася Науково-інформаційним центром нових технологій ДПК та введена в експлуатацію у 2006 році.
США	У 1986 році у США вперше пройшло апробацію подання податкової звітності по каналах зв'язку.
Австралія	З 2000 року була прийнята стратегія електронного урядування і з цього ж часу почався бурхливий розвиток онлайн-послуг.

Джерело: складено автором на основі [6].

Отже, використання електронної звітності має як позитивні, так і негативні сторони, але загалом електронна звітність економить час, а основним недоліком виступають можливі технічні неполадки. У різних країнах світу здебільшого переважають позитивні враження від впрова-

дження електронного подання. Хоча, безперечно, є і негативні моменти, але їх значно менше. Якщо робити подання вчасно й дотримуватися стандартів, то проблем можна уникнути.

Кожна країна має свої особливості подання електронної звітності, які було наведено вище. Не можна сказати, що всі країни дуже відрізняються одна від одної, такі країни, як Люксембург, Німеччина, Ірландія швидше розвиваються, а інші трохи меншими темпами. Але всі країни світу поступово переходять на подання електронної звітності.

Список використаних джерел: 1. Очеретько Л. М., Козицький А. С. Проблеми впровадження електронної звітності підприємств. *Економічний простір*. 2010. № 38. С. 126-132. 2. Петров О. С., Самоздра М. М. Надання звітності в органи податкової служби. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*. 2008. № 8(126). С. 162-165. 3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. 4. Пашенко Ю. Г. Електронна звітність податківців. *Інтернет газета «Іgris»*. URL: <http://www.igris.com.ua>. 5. Корягін М. В., Куцик П. О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: [монографія]. Львів: ЛКА, 2016. 276 с. 6. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>.

УДК 657.421.1(73)

Д. О. Норець, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **Т. А. Гоголь**, д-р екон. наук, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОБЛІК ЗАПАСІВ У США ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Ключові слова: бухгалтерський облік США, GAAP, запаси, собівартість, ринкова вартість, методи вибуття запасів.

У багатьох країнах бухгалтерський облік має свої особливості. Зокрема це стосується обліку США, оскільки його організація здійснюється на основі GAAP (Generally Accepted Accounting Principles). Дослідженням цього питання вже займалися О. В. Маркус [1], В. О. Груй [1], Т. В. Сьомкіна, О. В. Крещенко, однак це питання все ще залишається актуальним.

Запаси є невід'ємною частиною господарської діяльності компаній, що має вплив на фінансовий стан компаній та на прийняття рішень для компаній та організацій, які прагнуть стати партнерами або інвесторами для суб'єктів господарювання США. Оскільки облік запасів у США має специфічні особливості, які впливають на показники фінансової звітності, тому є необхідним і важливим їх враховувати у процесі оцінки фінансового стану і результатів діяльності американських компаній.

В американському обліку виділяють такі категорії класифікації запасів: сировина, незавершене виробництво, готова продукція та товари [2]. Якщо порівняти класифікацію запасів у США та Україні, то слід зазначити, що в Україні вона є більш розширеною, крім вищезазначених категорій, виділяються: малоцінні та швидкозношувані предмети, брак у виробництві та напівфабрикати.

Оцінка запасів у США здійснюється за найменшою з двох величин: собівартістю або ринковою вартістю. Переважно запаси обліковуються за собівартістю, оскільки в більшості випадків вона є меншою, ніж ринкова вартість [3]. Однак у випадках, коли ринкова вартість запасів істотно зменшилася та стала меншою, ніж собівартість, наприклад, у результаті псування або застарівання запасів, величиною їх оцінки є ринкова вартість.

В американському обліку застосовують такі методи оцінки вибуття запасів:

- перше надходження – перший видаток (FIFO);
- останнє надходження – перший видаток (LIFO);
- середньої собівартості (середньозваженої собівартості);
- стандартної собівартості (нормативних затрат);
- ціни продажу;
- собівартості кожної одиниці [1; 4].